

ПЕДАГОГІЧНА СВІДОМІСТЬ ЯК ОДИН З ГОЛОВНИХ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Іваній Ігор Володимирович,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
<https://orcid.org/0000-0001-8245-1371>

Осьмук Наталія Григорівна,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
<https://orcid.org/0000-0002-0784-1350>

Пашенко Олег Олександрович,

студент 950 групи ННІФК
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

У статті розглядається роль педагогічної свідомості як ключового фактора у формуванні професійної майстерності майбутніх вчителів фізичної культури. Автори акцентують увагу на тому, що педагогічна свідомість є основою для розуміння майбутніми педагогами своєї ролі у навчально-виховному процесі, а також для розвитку їхніх професійних компетенцій. Педагогічна свідомість розуміється як інтегральна якість особистості, яка включає усвідомлення цілей, завдань та методів педагогічної діяльності, а також здатність до рефлексії та самоаналізу. Підкреслюється, що формування педагогічної свідомості майбутніх вчителів фізичної культури має ґрунтуватися на системному підході, який передбачає інтеграцію теоретичних знань, практичних навичок та особистісних якостей. Автори виділяють основні компоненти педагогічної свідомості, такі як мотиваційно-ціннісний, когнітивний, емоційно-вольовий та діяльнісний, які взаємодіють між собою та забезпечують ефективну професійну підготовку.

Особливу увагу приділено ролі інноваційних методик навчання у розвитку педагогічної свідомості. Серед них – використання проектних методів, інтерактивних технологій, кейс-стадій та практико-орієнтованих завдань, які дозволяють майбутнім педагогам застосовувати теоретичні знання на практиці, розвиваючи критичне мислення та творчий підхід до вирішення педагогічних завдань. Автори також підкреслюють важливість рефлексії як інструменту для самоаналізу та самовдосконалення, що є невід'ємною частиною педагогічної свідомості. У даній статті розглянуто основні етапи формування педагогічної свідомості майбутніх вчителів фізичної культури, починаючи з мотиваційного етапу, на якому формується інтерес до професії, і закінчуючи етапом професійного самовизначення, коли студенти усвідомлюють свою роль у навчально-виховному процесі. Автори звертають увагу на те, що кожен етап має супроводжуватися активним залученням студентів до практичної діяльності, що дозволяє їм закріплювати знання та розвивати навички.

Окрема увага приділена ролі особистісних якостей у формуванні педагогічної свідомості. Серед них – комунікативні навички, емоційна стійкість, лідерські якості та здатність до самоорганізації, які є необхідними для успішної педагогічної діяльності. Автори підкреслюють, що розвиток даних якостей має бути інтегрований у навчальний процес, що дозволяє майбутнім вчителям фізичної культури ефективно взаємодіяти з учнями та створювати сприятливу атмосферу для навчання.

Ключові слова : педагогічна свідомість, професійна майстерність, фізична культура, педагогічна діяльність, освітні технології, педагогічна етика, інноваційні підходи в освіті.

Ivanii Ihor, Osmuk Nataliia, Pashchenko Oleh. Pedagogical awareness as one of the main factors in shaping the professional skills of future physical education teachers

The article is devoted to the role of pedagogical consciousness as a key factor in the professional skills formation of future physical education teachers. The authors emphasize that pedagogical consciousness is the basis for future teachers to understand their role in the educational process, as well as for the development of their professional competencies. Pedagogical consciousness is understood as an integral quality of the personality, which includes the awareness of the goals, objectives and methods of pedagogical activity, as well as the ability to reflect and introspect. It is emphasized that the formation of pedagogical consciousness of future physical education teachers should be based on a systemic approach, which involves the integration of theoretical knowledge, practical skills and personal qualities. The authors identify the main components of pedagogical consciousness, such as motivational-value, cognitive, emotional-volitional and activity, which interact with each other and provide effective professional training.

Particular attention is paid to the role of innovative teaching methods in the development of pedagogical consciousness, among them are the use of project methods, interactive technologies, case studies and practice-oriented tasks, which allow future teachers to apply theoretical knowledge in practice, developing critical thinking and a creative approach to solving pedagogical tasks. The authors also emphasize the importance of reflection as a tool for self-analysis and self-improvement, which is an integral part of pedagogical consciousness. This article examines the main stages of the pedagogical consciousness formation of future physical education teachers,

starting with the motivational stage, at which interest in the profession is formed, and ending with the stage of professional self-determination, when students realize their role in the educational process. The authors draw attention to the fact that each stage should be accompanied by the active involvement of students in practical activities, which allows them to consolidate knowledge and develop skills.

Special attention is paid to the role of personal qualities in the formation of pedagogical consciousness. Among them are communication skills, emotional stability, leadership qualities and the ability to self-organize, which are necessary for successful pedagogical activity. The authors emphasize that the development of these qualities should be integrated into the educational process, which allows future physical education teachers to effectively interact with pupils and create a favorable atmosphere for learning.

Key words: *pedagogical consciousness, professional skills, physical education, pedagogical activity, educational technologies, pedagogical ethics, innovative approaches in education.*

Вступ (Introduction). Сучасна система освіти вимагає від педагогів не лише високого рівня професійних знань і навичок, але й здатності до творчої самореалізації, рефлексії та постійного самовдосконалення. Особливо це стосується майбутніх вчителів фізичної культури, які відіграють ключову роль у формуванні здорового способу життя, фізичного розвитку та спортивних досягнень учнів. У даному контексті педагогічна свідомість виступає одним із головних факторів формування професійної майстерності педагога, оскільки саме вона визначає його здатність до усвідомлення власних професійних цілей, цінностей та методів їх досягнення [10]. Педагогічна свідомість як наукова категорія охоплює широкий спектр аспектів: від усвідомлення себе як суб'єкта педагогічного процесу до розуміння соціальної значущості своєї професії. Вона включає когнітивний, емоційний, ціннісний та практичний компоненти, які в сукупності забезпечують ефективну організацію навчально-виховного процесу. Для майбутніх вчителів фізичної культури розвиток педагогічної свідомості є особливо важливим, оскільки їхня діяльність пов'язана не лише з передачею знань, але й із формуванням в учнів мотивації до занять спортом, здорового способу життя та відповідального ставлення до власного фізичного стану.

Актуальність дослідження педагогічної свідомості як чинника професійної майстерності майбутніх вчителів фізичної культури зумовлена сучасними викликами освітньої системи, зокрема необхідністю інтеграції інноваційних підходів до навчання, використання цифрових технологій та формування в учнів ключових компетентностей. У даному контексті педагогічна свідомість стає невід'ємною частиною професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури, забезпечуючи їхню готовність до ефективної роботи в сучасних умовах.

Мета дослідження – розкриття ролі педагогічної свідомості у процесі становлення професійної майстерності майбутніх вчителів фізичної культури.

Матеріали і методи (Materials and methods). Матеріалами дослідження є: наукові праці з педагогіки, психології, теорії фізичного виховання. Дослідження, присвячені професійній підготовці майбутніх вчителів фізичної культури. Фахові публікації, що розглядають поняття педагогічної свідомості та її роль у формуванні професійної майстерності. Нормативні документи: державні стандарти вищої освіти. Навчальні програми підготовки вчителів фізичної культури. Професійні стандарти педагогічної діяльності.

В процесі здійснення дослідження було використано теоретичні наукові методи (аналіз наукової літератури та нормативних документів; систематизація та узагальнення теоретичних положень; моделювання процесу формування педагогічної свідомості).

Результати (Discussion). Педагогічна свідомість є одним із ключових елементів професійного становлення вчителя, який визначає його здатність до рефлексії, творчого підходу до навчання та виховання, а також до самореалізації у педагогічній діяльності. У сучасній науковій літературі педагогічна свідомість розглядається як багатогранний феномен, що охоплює когнітивні, емоційні, ціннісні та практичні аспекти професійної діяльності педагога [9, с. 157]. Насамперед, педагогічна свідомість визначається як здатність вчителя усвідомлювати себе як суб'єкта педагогічного процесу, розуміти свої функції, цілі та завдання у контексті освітньої діяльності. Згідно з дослідженнями В. Сухомлинського, педагогічна свідомість передбачає не лише знання предмета викладання, але й глибоке розуміння психологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів. Це дозволяє вчителю будувати навчальний процес з урахуванням індивідуальних особливостей кожного учня [9].

У сучасній педагогічній науці педагогічна свідомість розглядається також через призму професійної рефлексії. Як зазначає Н. Белікова, рефлексивний компонент педагогічної свідомості дозволяє вчителю аналізувати власну діяльність, оцінювати її ефективність та вносити корективи у свою роботу. Це особливо важливо у контексті постійних змін у системі освіти, які вимагають від педагога гнучкості та готовності до самовдосконалення [2]. Важливим аспектом педагогічної свідомості є її ціннісний компонент. Згідно з дослідженнями І. Бега, педагогічна свідомість формується на основі системи морально-етичних принципів, які визначають ставлення вчителя до своєї професії, учнів та суспільства в цілому. Ціннісний компонент включає такі аспекти, як відповідальність, справедливість, повага до особистості учня та прагнення до творчої самореалізації [9]. Власне у контексті сучасних викликів освіти педагогічна свідомість розглядається також як здатність до інноваційної діяльності. Згідно з дослідженнями Л. Демінської, педагогічна свідомість сучасного вчителя повинна включати готовність до використання новітніх технологій, методів та підходів у навчанні. Це дозволяє забезпечити ефективну комунікацію з учнями, які живуть у цифрову епоху, та створити умови для їхнього всебічного розвитку [4].

Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури є багатограним процесом, який поєднує теоретичні знання, практичні навички та формування особистісних якостей, необхідних для ефективної педагогічної діяльності, вважає Т. Однолеток [8]. Однією з ключових особливостей професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури є її практична спрямованість. На відміну від інших педагогічних спеціальностей, де основним завданням є передача знань, вчитель фізичної культури повинен володіти високим рівнем фізичної підготовленості, знаннями методики проведення тренувань та організації спортивних заходів. Тому навчальний процес у вищих навчальних закладах включає значну кількість практичних занять, тренувань та майстер-класів, спрямованих на розвиток фізичних здібностей студентів.

Важливим аспектом підготовки є інтеграція теоретичних знань із практичними навичками. Майбутні вчителі фізичної культури вивчають такі дисципліни, як анатомія, фізіологія, біомеханіка, теорія і методика фізичного виховання, що дозволяє їм розуміти процеси, які відбуваються в організмі під час фізичних навантажень. Однак ці знання повинні бути застосовані на практиці, тому студенти активно залучаються до проведення тренувань, організації спортивних змагань та роботи з різними групами учнів. Власне ще однією особливістю підготовки майбутніх вчителів фізичної культури є акцент на формуванні педагогічних якостей. Вчитель фізичної культури повинен бути не лише гарним спортсменом, але й компетентним педагогом, здатним мотивувати учнів, знаходити індивідуальний підхід до кожного та створювати сприятливу атмосферу для занять [5]. Для цього у навчальний процес включаються дисципліни педагогічного циклу, такі як педагогіка, психологія, методика викладання, які допомагають студентам розвинути комунікативні навички, здатність до рефлексії та емпатії.

На даному етапі ключову роль у підготовці майбутніх вчителів фізичної культури відіграє використання інноваційних технологій. Цифрові засоби навчання, віртуальні симуляції, онлайн-курси та інші інструменти дозволяють студентам отримувати знання в інтерактивній формі, розвиваючи критичне мислення та здатність до самостійного навчання. Крім того, інноваційні підходи дозволяють індивідуалізувати навчальний процес, враховуючи рівень підготовки та інтереси кожного студента [11]. Важливим елементом професійної підготовки є формування ціннісного ставлення до фізичної культури та здорового способу життя. Майбутні вчителі фізичної культури повинні бути прикладом для своїх учнів, демонструючи активну життєву позицію, відповідальне ставлення до власного здоров'я та готовність до постійного самовдосконалення.

Варто зазначити, що педагогічна свідомість є одним із ключових елементів професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури. Вона визначає здатність педагога до усвідомлення своєї ролі у навчально-виховному процесі, розуміння цілей та завдань освіти, а також до рефлексії та творчого підходу до своєї

діяльності [7]. У контексті підготовки майбутніх вчителів фізичної культури педагогічна свідомість виступає основним чинником, який забезпечує формування їхньої професійної майстерності. Зауважимо, що педагогічна майстерність не обмежується лише знанням предмета чи методики викладання; вона включає низку складових, які в сукупності роблять вчителя справжнім майстром своєї справи. Однією з ключових складових педагогічної майстерності є професійні знання (рис.1). Вчитель повинен вільно володіти предметом, який викладає, а також розуміти методику його навчання. Це передбачає не лише глибоке знання теоретичного матеріалу, але й здатність адаптувати його до рівня підготовки та інтересів учнів. Для вчителя фізичної культури, наприклад, це означає знання основ анатомії, фізіології, біомеханіки, а також методики проведення тренувань та організації спортивних заходів [2].

Важливим компонентом педагогічної майстерності є педагогічні уміння та навички. До них належать здатність планувати навчальний процес, організовувати роботу учнів, використовувати різноманітні методи та форми навчання, а також оцінювати результати навчальної діяльності. Вчитель повинен вміти створювати сприятливу атмосферу для навчання, мотивувати учнів до пізнавальної діяльності та знаходити індивідуальний підхід до кожного.



Рис. 1. Складові педагогічної майстерності вчителя

Джерело: сформовано автором на основі [8]

Комунікативні навички – власне ще одна важлива складова педагогічної майстерності. Вчитель повинен бути здатним ефективно взаємодіяти з учнями, їхніми батьками та колегами. Це передбачає вміння слухати, чітко висловлювати свої думки, вирішувати конфліктні ситуації та будувати довірливі відносини з учнями. Для вчителя фізичної культури комунікативні навички є особливо важливими, оскільки його робота передбачає постійну взаємодію з учнями під час тренувань, змагань та інших заходів [13]. Рефлексивність – це здатність вчителя до самоаналізу та оцінки власної діяльності. Педагогічна майстерність передбачає постійне вдосконалення, яке неможливе без рефлексії. Вчитель повинен уміти аналізувати свої успіхи та невдачі, визначати шляхи покращення своєї роботи та адаптуватися до нових вимог освітнього процесу. Творчий підхід до

навчання є невід'ємною частиною педагогічної майстерності. Вчитель повинен бути здатним до інновацій, використання новітніх технологій та методів навчання, які роблять навчальний процес більш цікавим та ефективним. Творчий підхід дозволяє вчителю знаходити нестандартні рішення, залучати учнів до активної роботи та розвивати їхні творчі здібності.

Ціннісний компонент педагогічної майстерності включає морально-етичні принципи, які керують діяльністю вчителя. Вчитель повинен бути прикладом для своїх учнів, демонструючи такі якості, як відповідальність, справедливість, повага до особистості учня та прагнення до самовдосконалення. Ціннісний компонент є особливо важливим для вчителя фізичної культури, оскільки його робота спрямована на формування в учнів здорового способу життя та позитивного ставлення до фізичної активності [1, 11].

Є. Захаріна зазначає, що педагогічна свідомість дозволяє майбутньому вчителю фізичної культури усвідомити соціальну значущість своєї професії. Фізична культура є не лише предметом навчання, але й важливим засобом формування здорового способу життя, розвитку фізичних здібностей та виховання морально-етичних якостей учнів. Педагогічна свідомість допомагає вчителю зрозуміти, що його робота має не лише освітній, але й соціальний вимір, оскільки вона спрямована на покращення якості життя суспільства в цілому [5]. Важливим аспектом педагогічної свідомості є її рефлексивний компонент. Майбутній вчитель фізичної культури повинен вміти аналізувати власну діяльність, оцінювати її ефективність та вносити корективи у свою роботу. Рефлексія дозволяє педагогу розвивати критичне мислення, здатність до самоаналізу та постійного самовдосконалення. Це особливо важливо у контексті сучасних викликів освіти, які вимагають від вчителів гнучкості, інноваційності та готовності до змін.

Педагогічна свідомість також відіграє ключову роль у формуванні ціннісного ставлення до професії. Майбутній вчитель фізичної культури повинен усвідомлювати важливість своєї роботи для розвитку учнів, їхнього фізичного та морального здоров'я. Це власне передбачає не лише передачу знань і навичок, але й виховання у учнів відповідального ставлення до власного здоров'я, формування у них мотивації до занять спортом та здорового способу життя. Педагогічна свідомість допомагає вчителю стати прикладом для своїх учнів, демонструючи активну життєву позицію та відповідальне ставлення до власного фізичного стану [3]. Крім того, педагогічна свідомість забезпечує здатність майбутнього вчителя фізичної культури до інноваційної діяльності. У сучасних умовах педагогічна діяльність вимагає використання новітніх технологій, методів та підходів до навчання. Педагогічна свідомість дозволяє вчителю фізичної культури інтегрувати інноваційні засоби у навчальний процес, забезпечуючи його ефективність та привабливість для учнів. Це особливо важливо у контексті цифрової епохи, коли учні звикли до інтерактивних форм навчання та швидкого доступу до інформації.

Сучасна освітня парадигма акцентує увагу на необхідності підготовки фахівців, які не лише володіють теоретичними знаннями, але й здатні творчо та критично мислити, адаптуватися до змін та ефективно вирішувати професійні завдання. Інноваційні методики навчання стають ключовим інструментом у формуванні їхньої педагогічної свідомості, що включає не лише розуміння теоретичних основ, але й вміння застосовувати їх на практиці. Використання проектних методів у підготовці майбутніх вчителів фізичної культури дозволяє їм розвивати самостійність, організаційні здібності та креативність. Проектна діяльність передбачає постановку проблеми, пошук її вирішення та презентацію результатів. Так, майбутні педагоги можуть розробляти проекти щодо впровадження нових фізкультурно-оздоровчих програм у школах або створення інноваційних методів мотивації учнів до занять спортом. Дана діяльність формує в них здатність до самоосвіти, критичного аналізу та творчого підходу до вирішення педагогічних завдань [6, 10].

Інтерактивні технології, такі як групові дискусії, мозкові штурми, рольові ігри та використання мультимедійних засобів, значно підвищують ефективність навчального процесу. Для майбутніх вчителів фізичної культури це особливо важливо, оскільки вони мають навчитися взаємодіяти з учнями, мотивувати їх та створювати сприятливу атмосферу для навчання. Інтерактивні методи дозволяють моделювати реальні педагогічні ситуації, що сприяє розвитку комунікативних навичок та емоційного інтелекту [4]. Кейс-стадії є ефективним методом для розвитку аналітичного мислення та вміння приймати рішення в нестандартних ситуаціях. Майбутні вчителі фізичної культури можуть аналізувати реальні педагогічні кейси, наприклад, пов'язані з організацією спортивних заходів, роботою з учнями, які мають обмежені фізичні можливості, або вирішенням конфліктних ситуацій у команді. Це дозволяє їм не лише закріпити теоретичні знання, але й розвинути практичні навички, необхідні для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Висновки (Results). Педагогічна свідомість є ключовим елементом у формуванні професійної майстерності майбутніх вчителів фізичної культури. Вона визначає здатність педагога до рефлексії, самоаналізу та постійного вдосконалення своїх знань і навичок. Розвиток педагогічної свідомості дозволяє майбутнім фахівцям фізичної культури не лише ефективно використовувати теоретичні знання на практиці, але й адаптуватися до змін у освітньому просторі, враховувати індивідуальні особливості учнів та сприяти їхньому всебічному розвитку. Формування педагогічної свідомості має бути інтегрованим у процес професійної підготовки, що передбачає активне застосування інтерактивних методів навчання, практичну діяльність та постійну роботу над розвитком особистісних якостей майбутніх учителів. Лише за умови усвідомлення відповідальності за власну професійну діяльність та розуміння соціальної значущості своєї роботи педагог зможе досягти висо-

кого рівня майстерності та стати справжнім фахівцем у галузі фізичної культури.

Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з вивченням того, як рівень педагогічної свідомості впливає на результати навчання учнів, їхню мотивацію до занять фізичною культурою та формування здорового способу життя. Важливим напрямком

є створення нових підходів, технологій та методик, які сприятимуть розвитку педагогічної свідомості у майбутніх вчителів фізичної культури. У сучасних умовах також важливим є дослідження того, як інформаційні технології та цифрові ресурси можуть сприяти розвитку педагогічної свідомості майбутніх вчителів фізичної культури.

Література:

1. Ареф'єва Л.П. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах сучасної парадигми освіти. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Випуск 10. Київ. 2011. С. 17–21.
2. Белікова Н.О. Сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту. Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт : зб. наук. пр. Чернігів, 2013. Вип. 112(2). С. 35–39.
3. Гринченко І.Б. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в Європі й Україні. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія. Ялта. 2012. Вип. 2. С. 2–5.
4. Демінська Л.О. Вимоги до сучасного вчителя фізичного виховання. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. Донецьк, 2011. Вип. 28. С. 94–96.
5. Захаріна Є.А. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2013. 525 с.
6. Карасевич С.А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти, монографія. МОН України, Уманський держ. пед. унів-т ім. П. Тичини. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 204 с.
7. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: К.: Олімпійська література, 2008. 366 с.
8. Однолеток Т.В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури як педагогічна проблема. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2009. №9. С. 101–104.
9. Пеньковець Д.В. Теоретичні аспекти формування професійних якостей у майбутніх учителів фізичної культури. Зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту. Умань, 2013. Ч. 3. С. 157–161.
10. Petro Rybalko, Oleksandr Bychkov, Liudmyla Maksymenko, Svitlana Shcherbyna, Viktoriia Ivanova The formation of a competent approach as the Basis of the professional development of the Future teacher of physical education *Conhecimento & Diversidade*, Niterói, v. 15, n. 37Abr./Jun. 2023
11. Semenikhina O. B., Yurchenko A. O., Rybalko P. F., Shukatka O. B., Kozlov D. O., & Drushlyak M. F. (2022). Preparation of future specialists in physical culture and sports for the use of digital health means in professional activity. *Information Technologies and Learning Tools*, 89(3), 33–47.
12. Товт В.А. Теорія і методика фізичного виховання в системі підготовки бакалаврів за спеціальністю Середня освіта (Фізична культура): навч. посіб. Ужгород: ТОВ «БЕСТ-прінт», 2022. 225 с.
13. Черненко С.О. Теорія й методика фізичного виховання : навчальний посібник у 2 частинах. Краматорськ : ДДМА, 2021. Ч. 1. 215 с.

References:

1. Arefieva, L.P. (2011). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury v umovakh suchasnoi paradyhmy osvity [Peculiarities of professional training of future physical education teachers in the conditions of the modern educational paradigm]. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury – Scientific and pedagogical problems of physical education*, № 10, pp. 17–21 [in Ukrainian].
2. Bielikova, N.O. (2013). Suchasni tendentsii profesiinoi pidhotovky maibutnix fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia ta sportu [Modern trends in professional training of future specialists in physical education and sports]. *Visnyk Chernihiv. nats. ped. un-tu. Seriya: Pedahohichni nauky. Fizychno vykhovannia ta sport: zb. nauk. – Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences. Physical Education and Sports: scientific collection*, № 112(2), pp. 35–39 [in Ukrainian].
3. Hrynchenko, I.B. (2012). Profesiina pidhotovka maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury v Yevropi i Ukraini [Professional training of future physical education teachers in Europe and Ukraine]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Seriya: Pedahohika i psykhohihiia – Problems of modern pedagogical education. Series: Pedagogy and psychology*, № 2, pp. 2–5 [in Ukrainian].
4. Deminska, L.O. (2011). Vymohy do suchasnogo vchytelia fizychnoho vykhovannia [Requirements for a modern physical education teacher]. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy: zb. nauk. pr. – Modern information technologies and innovative teaching methods in training specialists: methodology, theory, experience, problems: collection of scientific publications*, № 28, pp. 94–96 [in Ukrainian].
5. Zakharina, Ye.A. (2013). *Teoretychni i metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury do pozaklasnoi ta pozashkilnoi ozdorovcho-vykhovnoi roboty: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04 [Theoretical and methodological principles of professional training of future physical education teachers for extracurricular health*

and educational work: dissertation ... Doctor of Pedagogical Sciences: 13.00.04]. Klasychnyi pryvatnyi universytet. Zaporizhzhia [in Ukrainian].

6. Karasievych, S.A. (2018). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-sportyvnoi diialnosti u zakladakh zahalnoi serednoi osvity, monohrafiia* [Preparation of future physical education teachers for physical education and sports activities in general secondary education institutions, monograph]. Uman: VPTs «Vizavi» [in Ukrainian].

7. Krutsevych, T.Yu. (2008). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia: pidruchnyk dlia stud. vyshch. navch. zakl. fiz. vykhovannia i sportu* [Theory and methods of physical education: textbook for students of higher education of physical education and sports]. K.: Olimpiiska literatura [in Ukrainian].

8. Odnoletok, T.V. (2009). Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury yak pedahohichna problema [Professional training of future physical education teachers as a pedagogical problem.]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu – Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*, №9, pp. 101–104 [in Ukrainian].

9. Penkovets, D.V. (2013). Teoretychni aspekty formuvannia profesiinykh yakosteï u maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury [Theoretical aspects of the formation of professional qualities in future physical education teachers]. *Zb. nauk. pr. Umanskoho derzh. ped. un-tu. Uman – Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University*, №3, pp. 157–161 [in Ukrainian].

10. Petro Rybalko, Oleksandr Bychkov, Liudmyla Maksymenko, Svitlana Shcherbyna, Viktoriia Ivanova The formation of a competent approach as the Basis of the professional development of the Future teacher of physical education *Conhecimento & Diversidade, Niterói*, v. 15, n. 37Abr./Jun. 2023

11. Semenikhina O. B., Yurchenko A. O., Rybalko П. Ф., Shukatka O. B., Kozlov Д. О., & Drushlyak M. Г. (2022). Preparation of future specialists in physical culture and sports for the use of digital health means in professional activity. *Information Technologies and Learning Tools*, 89(3), 33–47.

12. Tovt, V.A. (2022). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia v systemi pidhotovky bakalavriv za spetsialnistiu Serednia osvita (Fizychna kultura): navch. posib.* [Theory and methods of physical education in the system of training bachelors in the specialty Secondary education (Physical culture): teaching. manual]. Uzhhorod: TOV «BEST-print» [in Ukrainian].

13. Chernenko, S.O. (2021). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia: navchalnyi posibnyk u 2 chastynakh* [Theory and methods of physical education: a study guide in 2 parts]. Kramatorsk: DDMA [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.06.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 25.07.2025

Дата публікації: 02.09.2025